

ВІДГУК

офіційного опонента
доктора юридичних наук, професора Сороки Лариси Володимирівни на
дисертацію Грудовенко Олени Сергіївни на тему: «Правові засади
запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з
корупцією у Збройних Силах України», подану на здобуття наукового
ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право

1. Актуальність теми дисертації

Корупція є серйозним соціально-економічним та політичним явищем, що негативно впливає на розвиток країни та загрожує національній безпеці. У Збройних Силах України корупція може призвести до погіршення бойової готовності військових підрозділів та підірвати довіру громадськості до військової влади.

Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, є однією з форм корупції, тому їх запобігання є важливим елементом боротьби з цією проблемою. Система запобігання та протидії корупції у Збройних Силах України є складною та має бути побудована на основі чіткої правової бази. Дослідження правових засад запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією, є важливим елементом вдосконалення цієї системи. Залежно від становлення та реалізації правових засад запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією, може залежати ефективність протидії корупції у Збройних Силах України.

Отже, дослідження правових засад запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією, у Збройних Силах України є актуальним та важливим для забезпечення національної безпеки та боротьби з корупцією. Результати дослідження Грудовенко Олени Сергіївни на тему: «Правові засади запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією у Збройних Силах України» можуть сприяти формуванню та вдосконаленню правових механізмів запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією, у Збройних

Силах України. Крім того, дисертація може бути основою для розробки рекомендацій та пропозицій щодо вдосконалення дієвості боротьби з корупцією у Збройних Силах України.

2. Ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Дисертаційне дослідження побудоване завдяки використанню сукупності методів наукового пізнання. Закони діалектики дозволили визначити корупцію, як явище, та сутність запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією у Збройних Силах України. Системно-структурний метод використано при розкритті адміністративно-правового статусу органів і підрозділів Збройних сил України, які є суб'єктами запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаних з корупцією. Завдяки методу опису та групуванню розкрито причини та умови, які потенційно становлять об'єкт адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією у Збройних Силах України. Формально-юридичний метод став основою дослідження при аналізі нормативно-правових актів, міжнародних стандартів та внутрішньо-службових інструментів. Формуючи адміністративно-правові форми запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією у Збройних Силах України, використано методи аналізу та синтезу. Метод правотворчості дозволив виділити шляхи мінімізації корупційних ризиків в службовій діяльності Збройних Сил України. Завдяки соціологічному методу проведено авторське соціологічне опитування.

Мета роботи полягає в тому, щоб на основі системного аналізу нормативно-правових актів, міжнародних стандартів та внутрішньо-службових інструментів, практики діяльності Збройних Сил України, теорії адміністративного права та науково-теоретичних позицій, сформулювати, розкрити та вдосконалити правові засади запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією у Збройних Силах України.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері становлення та реалізації правових засад запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією у Збройних Силах України. Предмет дослідження – правові засади запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією у Збройних Силах України.

Емпіричну базу дисертації становлять узагальнення практики службової діяльності Збройних Сил України, офіційні звіти Міністерства оборони України та Міністерства внутрішніх справ України, дані з Єдиного державного реєстру судових рішень, статистичні відомості Державної служби статистики України, відомості громадських організацій у сфері запобігання корупції.

Дисертаційна робота характеризується достатністю опублікування основних наукових результатів дисертації, що розкривають її основний зміст, адже основні положення та результати дисертації висвітлено в семи наукових статтях, що опубліковано у наукових фахових виданнях України, а також в трьох тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Отже, аналіз змісту дисертаційної роботи Грудовенко Олени Сергіївни на тему: «Правові засади запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією у Збройних Силах України» свідчить про її логічну структурну побудову, ґрунтовність дослідження та високий науково-теоретичний та прикладний рівень дисертації.

3. Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є першим комплексним дослідженням, у якому розкрито правові засади запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією у Збройних Силах України, в результаті чого сформовано низку нових наукових та практичних висновків, положень та пропозицій щодо мінімізації корупційних ризиків у службовій діяльності Збройних Сил України.

Авторкою уперше визначено сутність запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією у Збройних Силах України як превентивної адміністративної діяльності, що на основі нормативно-правових актів, міжнародних стандартів та внутрішньо-службових нормативів трансформується у адміністративно-правові форми запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією у Збройних Силах України, залежно від різновиду об'єкту адміністративного правопорушення.

Здобувачкою удосконалено практичне розуміння запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у Збройних Силах України як системного адміністративно-правового інструментарію запобігання конфлікту інтересів та відновлення порушених внутрішніх правовідносин у Збройних Силах України, що у відповідних адміністративно-правових формах реалізується в службовій діяльності Збройних Сил України з подальшим формуванням та застосуванням правових стандартів щодо мінімізації корупційних ризиків в службовій діяльності Збройних Сил України.

Отримали подальшого розвитку практичні положення ролі міжнародної співпраці на регіональному рівні щодо формування ідейних стандартів запобігання та протидії корупції таких міжнародних організацій як Рада Європи та НАТО, що дозволяють нормативно закріпити засади запобігання корупції та практично реалізувати конкретні заходи протидії шляхом використання комплексу міжнародних заходів, внутрішньо-організаційних інструментів та засад конкретної антикорупційної політики держави сукупно в спільну, новітню та спеціалізовану антикорупційну програму в діяльності Збройних Сил України.

Отже, оцінка змісту дисертації Грудовенко Олени Сергіївни на тему: «Правові засади запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією у Збройних Силах України» дозволяє дійти висновку, що дослідження має незаперечну наукову новизну. Дисертація за своїм змістом і формою є самостійною, завершеною науковою

кваліфікаційною працею, результати якої мають значення для теорії і практики юриспруденції. Актуальність обраної теми дослідження, обґрунтованість наукових положень та висновків і запропонованих авторкою рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність, достовірність та наукова новизна одержаних результатів, повнота їх викладу в опублікованих працях свідчать про глибоку наукову самостійність авторки, високий рівень підготовленості дослідження.

4. Практичне значення одержаних результатів

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони можуть бути використані у:

– науково-дослідній роботі – положення та висновки застосовуються у формуванні науково-теоретичних питань запобігання адміністративним правопорушенням, які пов'язані з корупцією в Збройних Силах України (акт упровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

– законотворчій сфері – практичні пропозиції спрямовані на розвиток адміністративного законодавства в частині удосконалення механізмів запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаних з корупцією в Збройних Силах України;

– освітньому процесі – під час підготовки та проведення лекцій, семінарських і практичних занять зі здобувачами вищої освіти з навчальних дисциплін: «Адміністративна діяльність», «Адміністративне право», «Актуальні проблеми адміністративного права і процесу» (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ).

Таким чином, дисертаційна робота має високий науково-теоретичний рівень, а також практичну цінність, про що свідчать відповідні акти впровадження.

5. Наукова і практична цінність дисертації

Аналіз змісту роботи свідчить про самостійне, завершене, аргументоване, комплексне дослідження і дозволяє констатувати його високий науково-теоретичний та прикладний рівень. Вдала структурна побудова дисертації доводить науково вивіреним та аргументованим підхід до вирішення визначених завдань і досягнення мети дослідження. Висунуті й обгрунтовані дисертанткою положення та рекомендації мають значну наукову цінність, оскільки в дисертації пропонуються нові шляхи вирішення важливого загальнодержавного завдання, яке реалізується у сфері дії права та за допомогою права.

Відповідно, обгрунтованість та достовірність наукових положень і результатів дослідження обумовлена його раціональною та внутрішньо узгодженою структурою. Робота складається зі вступу, трьох розділів, що містять дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

У першому розділі дисертаційної роботи «Теоретико-правові засади запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією у Збройних Силах України» сформовано поняття та сутність запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією у Збройних Силах України, розкрито адміністративно-правовий статус органів і підрозділів Збройних Сил України, які є суб'єктами запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією, визначено причини, умови та види службової діяльності, які потенційно становлять об'єкт адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією у Збройних Силах України, проаналізовано нормативно-правові акти, що регламентують питання запобігання адміністративним правопорушенням, які пов'язані з корупцією в Збройних Силах України.

У другому розділі роботи «Адміністративно-правові форми запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією у Збройних Силах України» здобувачкою комплексно визначено корупційні ризики в службовій діяльності Збройних Силах України, пов'язані із порушенням

вимог фінансового контролю, розкрито Запобігання врегулювання конфлікту інтересів та порушенню встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків у Збройних Силах України.

У третьому розділі «Шляхи мінімізації корупційних ризиків в службовій діяльності Збройних Сил України» проаналізовано міжнародні стандарти запобігання корупції в діяльності Збройних Сил України та сформовано шляхи удосконалення адміністративного законодавства в частині удосконалення механізмів запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаних з корупцією в Збройних Силах України.

У висновках дисертації на основі системного аналізу нормативно-правових актів, міжнародних стандартів та внутрішньо-службових інструментів, практики діяльності Збройних Сил України, теорії адміністративного права та науково-теоретичних позицій, сформовано, розкрито та вдосконалено правові засади запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією у Збройних Силах України. В результаті дослідження сформовано низку нових наукових та практичних висновків, положень та пропозицій.

Отже, дисертаційне дослідження Грудовенко Олени Сергіївни на тему: «Правові засади запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією у Збройних Силах України» містить науково обгрунтовані теоретичні результати, наукові положення, які характеризуються єдністю змісту і свідчать про особистий внесок здобувачки в науку. Усі сформовані в дисертації Грудовенко Олени Сергіївни на тему «Правові засади запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією у Збройних Силах України» положення й висновки обгрунтовано на основі особистих досліджень авторки, таким чином наукова і практична цінність дисертації є повністю обгрунтованою та доведеною, що позитивно впливає на розвиток науки та діяльності Збройних Сил України загалом.

6. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Дисертаційне дослідження, як і будь-яка наукова праця, містить певні спірні питання, необґрунтовані твердження, та позиції, які потребують додаткового уточнення.

1. Окремий підрозділ дисертаційної роботи слід було б присвятити аспектам взаємодії суб'єктів публічної адміністрації щодо запобігання адміністративним правопорушенням, які пов'язані з корупцією в Збройних Силах України.

2. У висновках до розділу 2 виділено поняття «фінансовий контроль», що є загальною категорією та не несе наукової новизни для цінності роботи.

3. У загальних висновках до розділу 2 вказано, що «ефективність антикорупційної політики на пряму впливає на ймовірність корупційних ризиків», однак, авторкою залишився нерозкритим зв'язок антикорупційної політики та ступінь виникнення корупційних ризиків, що відповідно зумовлює необхідність додаткового обґрунтування.

4. Чи ефективними, на погляд здобувачки, є міжнародні стандарти запобігання корупції в діяльності Збройних Сил України, оскільки досвід війни в Україні показав неефективність та абсолютно недовірність міжнародних інституцій?

5. Чому авторське соціологічне опитування громадян (додаток Б дисертації) присвячено питанням правового забезпечення діяльності Збройних Сил України, а не аспектам корупції?

Зазначені зауваження, викладені у формі пропозицій, не впливають на позитивну оцінку актуальності теми дослідження, новизни, обґрунтованості та достовірності отриманих авторкою результатів, значущості цих результатів для науки і практики.

7. Загальний висновок та оцінка дисертації

Дисертаційна робота Грудовенко Олени Сергіївни на тему: «Правові засади запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з

корупцією у Збройних Силах України» є самостійним, завершеним, комплексним науковим дослідженням. Дисертаційна робота має теоретичну та практичну значущість, вирішує актуальне науково-практичне завдання щодо становлення та реалізації правових засад запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаних з корупцією у Збройних Силах України.

У дисертаційному дослідженні Грудовенко Олени Сергіївни на тему: «Правові засади запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією у Збройних Силах України» відсутні ознаки академічної недоброчесності.

Підсумовуючи викладене, дисертаційна робота Грудовенко Олени Сергіївни на тему: «Правові засади запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією у Збройних Силах України» представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії, за своєю актуальністю, новизною та обґрунтованістю одержаних результат відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її авторка – Грудовенко Олена Сергіївна – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право.

Офіційний опонент –

доктор юридичних наук, професор,
завідувачка відділу докторантури і аспірантури
Науково-дослідного інституту публічного права

 Л. В. Сорока

Підпис засвідчую

т.в.о. президента, професор

С. О. Короед